

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

25 березня 2021 р.

м. Львів

№ 63/24-рк/к

Виконавчий комітет Вараської міської ради

34400, Рівненська обл., м.Вараш,
м-н Незалежності,1

Про припинення
дій, які містять ознаки порушення
законодавства про захист економічної
конкуренції

Західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі-Відділення) в ході моніторингу рішень органів місцевого самоврядування на відповідність законодавству про захист економічної конкуренції встановлено наступне.

- (1) Відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції одним із завдань Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, в частині контролю за прийняттям органами місцевого самоврядування рішень, які впливають на конкуренцію.
- (2) Згідно з статтею 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (надалі – Закон) місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які передбачають спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (3) Статтею 10 Закону встановлено, що сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією, цим та іншими підзаконними актами.
- (4) Відповідно до Закону, Вараська міська рада в межах своєї компетенції самостійно вирішує питання місцевого значення, виходячи з інтересів громадян, які проживають на території м. Вараш забезпечує дотримання законності та правопорядку.

- (5) Вараська міська рада (надалі – Міська рада) (34400, Рівненська обл., м.Вараш, м-н Незалежності,1) включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування, ідентифікаційний код 35056612.
- (6) Основним видом діяльності є «Державне управління загального характеру» (КВЕД 84.11).
- (7) У розумінні статті 1, статті 5 Закону Міська рада є органом місцевого самоврядування.
- (8) Виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, згідно статті 11 Закону є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи, які підконтрольні і підзвітні відповідним радам.
- (9) Виконком є виконавчим органом Міської ради, який їй підконтрольний та підзвітний і є юридичною особою.
- (10) Виконавчий комітет Міської ради (надалі – Виконком) (34400, Рівненська обл., м.Вараш, м-н Незалежності,1) включений до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування, ідентифікаційний код 03315879.
- (11) Основним видом діяльності є «Державне управління загального характеру» (КВЕД 84.11).
- (12) У розумінні статті 1, статті 5 Закону Виконком є органом місцевого самоврядування.
- (13) На території м. Вараш повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Вараською міською радою та її виконавчим комітетом.
- (14) У 2017 року м. Кузнецовськ отримало назву м. Вараш у відповідності до постанови Верховної ради України від 19.05.2016 року № 1377-VIII «Про перейменування окремих населених пунктів та районів».
- (15) Згідно статті 73 Закону акти ради, міського голови, виконавчого комітету, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.
- (16) Частиною третьою статті 24 Закону передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими

актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

- (17) Статтею 30 Закону визначено повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку.
- (18) Так, до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать, зокрема, такі повноваження:
- власні (самоврядні) – встановлення зручного для населення режиму роботи підприємств комунального господарства, торгівлі та громадського харчування, побутового обслуговування, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад (підпункт 9 пункту «а» статті 30 Закону);
  - делеговані - встановлення за погодженням з власниками зручного режиму роботи розташованих на відповідній території підприємств, установ та організацій сфери обслуговування незалежно від форм власності.
- (19) Пунктом 13 «Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 № 833 (надалі – Порядок провадження торговельної діяльності), визначено, що:
- режим роботи торговельного об'єкта та закладу ресторанного господарства, що належать до комунальної власності, встановлюється органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства;
  - для закладу ресторанного господарства, який обслуговує споживачів на підприємствах, в установах та організаціях, режим роботи встановлюється суб'єктом господарювання за домовленістю з їх адміністрацією.
- (20) Згідно із пунктом 19 «Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі», затверджених наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 №369 режим роботи об'єктів дрібнороздрібної торговельної мережі встановлюється суб'єктом господарювання самостійно, а у випадках, передбачених законодавством, за погодженням з органами місцевого самоврядування.
- (21) Статтею 1 Закону України "Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності" (надалі - Закон про дозвільну систему) визначено, що дозвільна система у сфері господарської діяльності - сукупність урегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, державними адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру, переоформленням, видачею дублікатів, анулюванням документів дозвільного характеру.
- (22) Виходячи з визначення «дозвільної системи у сфері господарської діяльності» відносини між органами сільських, селищних, міських рад щодо погодження режиму роботи розташованих на відповідній території підприємств, установ та організацій сфери обслуговування з суб'єктом господарювання (власником таких об'єктів) не підпадають під дію Закону про дозвільну систему, оскільки такі відносини не можуть бути пов'язані з отриманням будь-яких документів дозвільного характеру.

- (23) Крім того, погодження режиму роботи підприємств, установ та організацій сфери обслуговування не передбачене Законом України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності».
- (24) Виконавчим комітетом Кузнецовської міської ради прийнято рішення від 05.08.2016 року № 151 «Про затвердження Положення про Порядок встановлення режиму роботи об'єктів торгівлі, ресторанного господарства та сфери послуг» (надалі – Положення).
- (25) Проект вищезазначеного рішення на погодження до органів Антимонопольного комітету не надавався.
- (26) При аналізі даного Положення встановлено, що воно містить неправомірні вимоги, які не передбачені чинним законодавством та може мати негативний вплив на конкуренцію, а саме:
- розділом I Положення визначаються основні вимоги до порядку встановлення режиму роботи при здійсненні діяльності об'єктів торгівлі, ресторанного господарства та сфери надання послуг населенню на території міста Кузнецовськ незалежно від організаційно-правової форми та форми власності. Положення є обов'язковим до виконання суб'єктами господарювання, їх філіями, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами, які здійснюють діяльність у сфері торгівлі та послуг на території міста Кузнецовськ.
  - відповідно до пункту 3 Положення суб'єкти господарювання, які мають бажання встановити режим роботи в закладах подають до Центру надання адміністративних послуг Кузнецовської міської ради заяву на ім'я міського голови. До заяви додаються, зокрема,
    - *копія договору на вивіз твердих побутових відходів;*
    - *копія документу, що підтверджує право власності.*
- (27) Проте, відповідно до вищенаведеного, згідно з законодавством України, режим роботи підприємств, установ, організацій суб'єкти господарювання (власники) встановлюють самостійно, а у випадках, передбачених законодавством, погоджують з органом місцевого самоврядування з обов'язковим дотриманням особливостей продажу окремих груп продовольчих та непродовольчих товарів, здійснення різних видів торгівлі, роботи закладів (підприємств) ресторанного господарства. Органи місцевого самоврядування мають повноваження щодо встановлення режиму роботи тільки для комунальних підприємств.
- (28) Слід зазначити, що наявність (відсутність) договору на вивіз твердих побутових відходів жодним чином не має впливу на режим роботи об'єкта торгівлі, ресторанного господарства чи сфери послуг.
- (29) Крім того, надати копію документу, що підтверджує право власності можуть лише власники, однак існує значна категорія суб'єктів господарювання які використовують в господарській діяльності об'єкти нерухомості на інших законних підставах, відмінних від права власності. Наприклад, на підставі договорів оренди.

- (30) При цьому, згідно з пунктом 5 Положення подання документів не в повному обсязі є підставою для відмови у встановленні режиму роботи.
- (31) Окрім того, відповідно до пункту 5 Положення, однією із підстав для відмови у видачі документу про встановлення режиму роботи об'єктів торгівлі та сфери послуг є наявність документально підтверджених порушень вимог чинного законодавства України щодо порядку здійснення господарської діяльності, режиму роботи, санітарних норм, архітектурно-будівельних вимог, інших вимог під час роботи об'єкта.
- (32) Відповідно до розділу IV Положення скасування встановленого режиму роботи закладу здійснюється зокрема:
- за поданням контролюючих органів щодо систематичного порушення порядку здійснення господарської діяльності, режиму роботи, санітарних норм, інших вимог чинного законодавства під час експлуатації закладу (три і більше документально підтверджених випадків).
- (33) Встановлення у Положенні такої підстави для відмови у видачі документу про встановлення режиму роботи об'єктів торгівлі та сфери послуг, а також його скасування, як наявність документально підтверджених порушень вимог чинного законодавства щодо порядку здійснення господарської діяльності, режиму роботи, санітарних норм, архітектурно-будівельних вимог, інших вимог під час роботи об'єкта є безпідставним, оскільки такі порушення виявляються відповідними контролюючими органами у сфері господарської діяльності та відповідно можуть бути вже усунені чи мають бути усунені суб'єктом господарювання відповідно до нормативно-правових актів України, якими відповідний контролюючий орган керувався під час встановлення того чи іншого порушення і відповідно не мати впливу на режим роботи об'єкта торгівлі, ресторанного господарства чи сфери послуг.
- (34) Окрім того, відповідальність за вчинення порушень у сфері господарської діяльності визначається відповідним законодавством. Встановлення органом місцевого самоврядування додаткових видів відповідальності є безпідставним.
- (35) Таким чином, встановлення в Положенні неправомірних вимог щодо порядку встановлення режиму роботи, надання документів не передбачених законодавчими актами України, а також окремих підстав для відмови у видачі документу про встановлення режиму роботи об'єктів торгівлі та сфери послуг та його скасування, створює бар'єри вступу на ринок нових суб'єктів господарювання, що може призвести до обмеження конкуренції на ринку торгівлі та обслуговування населення в м. Вараш.
- (36) Крім того, слід зазначити, що відповідно до розділу V Положення встановлення режиму роботи об'єктів підприємницької діяльності здійснюється на підставі рішення Виконкому, що в свою чергу не передбачено жодним нормативно-правовим актом України та суттєво продовжує строк для початку роботи суб'єкта господарювання.
- (37) Сукупність норм Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачає змагання між суб'єктами господарювання, які завдяки, саме, власним досягненням здобувають переваги над іншими суб'єктами господарювання, натомість, антиконкурентні дії органів місцевого самоврядування можуть вплинути на

відповідний стан конкуренції шляхом її обмеження, що може полягати у зміні існуючих факторів, які визначають інтенсивність конкуренції, а саме дії зовнішніх факторів, одним з яких можуть бути дії органів місцевого самоврядування, які, внаслідок потенційної можливості негативного впливу на конкуренцію, визнаються антиконкурентними діями органів місцевого самоврядування.

- (38) Відповідно до приписів частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь - які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (39) Такі дії виконавчого комітету Вараської міської ради містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді антиконкурентних дій органів місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

Враховуючи вищевикладене та з метою припинення дій, які містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

Виконавчому комітету Вараської міської ради (34400, Рівненська обл., м.Вараш, м-н Незалежності,1, ідентифікаційний код 03315879) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом приведення Положення про Порядок встановлення режиму роботи закладів об'єктів торгівлі, ресторанного господарства та сфери послуг, затвердженого рішенням від 05.08.2016 № 151 відповідно до вимог чинного законодавства України.

Про результати розгляду зазначених рекомендацій повідомити територіальне відділення у двомісячний строк з дня їх отримання. Надати територіальному відділенню документи, що підтверджують виконання рекомендацій територіального відділення.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у

справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова Колегії

Ростислав ЛЕЩИШИН